

József történetében ott van az evangélium: magára Józsefre is lehet úgy nézni, mint Jézus Krisztus előképére: ahogyan Isten eljuttatja őt Egyiptomba – mint Isten a Fiát a világba –, ahol szenvedésekben van része, végül megmenti az övét.

József ugyanakkor maga is bűnös, gyarló ember, aki csak Istennel együtt lesz „valaki”, illetve az, aminek Isten szánta őt. Tanulnia kellett az engedelmességet, az alázatot. Az álmai, bár igazak voltak, beteljesedtek, kezdetben mégis okot adhattak arra, hogy dicsekedjen velük, többnek tartsa magát a testvéreinél. Az Úr gondoskodott róla, hogy ez ne így legyen. Ha Ő valakinek különleges ajándékot ad, meg is tanítja, hogyan kell azzal jól élni. Mint Pál apostolt, aki elragadtatott a harmadik égi, kimondhatatlan beszédek hallott, azután tövis adatott a testébe, hogy el ne bizakodjon (2Kor 12,1–10). De még Isten Fia is „szenvetéseiből tanulta meg az engedelmességet”. Ő mindig engedelmes volt, de ezt neki is folyamatosan gyakorolnia kellett, tanulnia a szenvedésekből – még inkább nekünk, akiknek sokszor nehezünkre esik Istennek engedelmeskedni.

„De az ÚR Józseffel volt”, és gondoskodott róla, hogy minden az Ő terve szerint történjen. Ami Józseffel történt, az Isten iskolája volt: a rabszolgaság, a hamis vád, a börtön. Amikor kiszabadul onnan, és úr lesz belőle, az már a „felsőbb osztály”, ahová azért léphet tovább, mert tudja, hogy az Úr vele van, mindent tőle kap; tud hálás lenni, tud türelmes lenni, megbocsátani. Egyre többet lehet rábízni. Isten először Potifár házáat bízta rá, aztán a rabtársait, aztán Egyiptom országát – most pedig a testvéreit és az apját. Furcsa sorrend, mi nem tartanánk ezt növekedésnek, de mégis az. Azokat bízta rá, akik ellenségei voltak: őket kell szeretnie, nekik kell megmutatnia, milyen Isten – és megmutatja. Amikor a testvérei először találkoztak vele, akkor is Őt mutatja meg. A szigorúsága azt üzeni: a bűn megvallása, rendezése nélkül nincs bocsánat. Rá is jönnek, hogy azért éri őket ez a keménység, amit Józseffel tettek (42,21–22).

Eljutottak oda, hogy kegyelemre szorúlnak. Ezért nem védekeznek. Más a bűnük, mint amivel vádolják őket, de akkor is megérdemlik a büntetést. Még áldozatot is hoznának (Júda Benjáminért), jól tudják, hogy „életért életet” kell adni. De ezt már nem kéri József. Felfedi magát. Ekkor megrettennek: itt van József, akit mi meg akartunk ölni, bosszút állhatna – de nem teszi. Megbocsát, és ezzel valóban Isten szívét mutatja meg. – Így rettennek meg az emberek akkor is, amikor Péter hirdeti nekik, hogy „úrrá és Krisztussá tette Isten azt a Jézust, akit ti megfeszítettetek”, de ezt most azért halljátok, hogy térjete meg, és Isten kész megbocsátani nektek.

Most már a testvérek következnek: tovább kell adniuk az örömhírt, el kell mondaniuk apjuknak, hogy József él. Tudják, hogy ez lesz Jákóbnak a legnagyobb öröm, hiszen Józsefet szerette a legjobban; de tudják azt is, hogy ezzel leleplezik önmagukat: 22 éve hazudtak apjuknak, és Jákób azóta gyászolja Józsefet. Hogyan fogadja majd: a haragja lesz nagyobb, vagy az öröme? – Amikor mi elmondjuk, hogy Jézus Krisztuséi lettünk, kegyelmet kaptunk, megbocsátott: lehet, hogy olyan valakinek mondjuk el, aki ellen azelőtt elkövettünk valamit. Akkor ezt is el kell tudni mondani, tudnunk kell bocsánatot kérni.

„Ne civakodjatok az úton” – mondja nekik József. Min veshettek volna össze? Egymást hibáztathatták volna még mindig. „Ki mondta azt, hogy öljük meg Józsefet? Ki mondta, hogy adjuk el? Ki találta ki, hogy hazudjunk apánknak?” – ne ezzel foglalkozzanak, csak azt mondják el, hogy József él, hogy úr lett, és hogy várja Jákóbot is. Ilyen örömhírt kell továbbadnunk nekünk is: Jézus Krisztus él, neki adatott minden hatalom mennyen és földön, és vár téged is.

Jákób először nem hitt a fiainak. Látnia kellett a „bizonyítékot”, hogy valóban érte küldtek Egyiptomból. Lehet, hogy nekünk sem hisznek, amikor szólunk; a „bizonyíték”, amit mi mutathatunk, az az új élet, amit Krisztusban kaptunk. A szeretet, a békesség, a türelem... ami addig nem volt jellemző ránk, de most „megterem” bennünk.

A családtagjaink ismernek minket. Tudják, hogyan éltünk addig, és ahogyan most viselkedünk, azon is meglátják, hogy valami a mi természetünkől származik, esetleg képmutatás, vagy már az új, ami egészen más. Annál inkább le kell vetnünk azt, ami „rég”, és azokat a módszereket is, amelyekkel igyekeztünk elrejteni. Nem elrejteni kell, hanem halálba adni: megvallani Istennek; emlékezni arra, hogy Jézus Krisztustól új természetet kaptam; legyek hálás ezért az új természetért és éljek vele. Akkor Ő valóban meg fog változtatni – belülről. Ennek a gyümölcse a külső változás, amit az emberek is látnak, amiről elismerik, hogy „ez igaz” – és elindulnak ők is Jézus felé.

1Móz 32,10 (Károli)

„Kisebb vagyok minden te jótéteményednél és minden te hűségednél, a melyeket a te szolgálóddal cselekedtél.”